

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 18.03.1986, sp. zn. 6 Tz 4/86, ECLI:CZ:NS:1986:6.TZ.4.1986.1

Číslo: 18/1988

Právní věta: U osoby, která pronáší výroky, z nichž vyplývá, že osobu hmotně odpovědnou za svěřené prostředky považuje již předem za vinnou, lze mít pochybnosti o její nepodjatosti ve smyslu § 11 odst. 1 zák. č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, a proto ji nelze ustanovit znalcem v trestní věci této odpovědné osoby.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 18.03.1986

Spisová značka: 6 Tz 4/86

Číslo rozhodnutí: 18

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Znalci

Předpisy: 36/1967 Sb. § 11 odst. 1 155/1971 Sb. § 14

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 18

U osoby, která pronáší výroky, z nichž vyplývá, že osobu hmotně odpovědnou za svěřené prostředky považuje již předem za vinnou, lze mít pochybnosti o její nepodjatosti ve smyslu § 11 odst. 1 zák. č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, a proto ji nelze ustanovit znalcem v trestní věci této odpovědné osoby.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR z 18. 3. 1986 sp. zn. [6 Tz 4/86.](#))

K stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem ČSR Nejvyšší soud ČSR zrušil usnesení krajského soudu v Brně z 2. září 1985 sp. zn. 7 To 331/85 a rozsudek okresního soudu ve Žďáře nad Sázavou z 25. 3. 1985 sp. zn. 3 T 31/84. Okresnímu prokurátorovi ve Žďáře nad Sázavou přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Okresní prokurátor podal na obviněného V. K. u okresního soudu ve Žďáře nad Sázavou dne 11. 1. 1984 obžalobu pro dva trestné činy rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. c) tr. zák. a podle § 132 odst. 1 písm. b) tr. zák., spočívající v tom, že obviněný v období od

17. 6. 1980 do 23. 2. 1981 v Bystřici nad Pernštejnem, okr. Žďár nad Sázavou, jako hmotně odpovědný vedoucí restaurace kulturního domu Uranových dolů, k. p. Dolní Rožínka, při pořádání akcí pro jednotlivé organizace ROH, SČSP a ostatní organizační složky uvedené socialistické organizace poškodil na jakosti, množství a ceně podávaných jídel, příloh a teplých nápojů o částku 11 093,66 Kčs, a že ve stejném období, funkci a tamtéž při podávání kávy, vína, lihovin, chleba a tabákových výrobků neodvedl kalkulační přírážku v celkové výši 3433,74 Kčs, kterou si ke škodě Uranových dolů, k. p. Dolní Rožínka, ponechal pro vlastní potřebu.

Rozsudkem okresního soudu ve Žďáře nad Sázavou z 25. 3. 1985 sp. zn. 3 T 31/84 byl obviněný podle § 226 písm. a) tr. ř. obžaloby zproštěn s odůvodněním, že nebylo prokázáno, že se stal skutek, pro který byl obviněný stíhán. Usnesením krajského soudu v Brně z 2. 9. 1985 sp. zn. 7 To 331/85 bylo odvolání okresního prokurátora jako nedůvodné zamítnuto podle § 256 tr. ř.

Proti tomuto usnesení krajského soudu podal generální prokurátor ČSR v zákonné lhůtě v neprospěch obviněného stížnost pro porušení zákona. Především namítl, že soudy nepostupovaly v souladu se zásadami uvedenými v § 2 odst. 5, 6 tr. ř. V této souvislosti bylo poukázáno na neúplnost revizní zprávy, vypracované k. p. Uranové doly Dolní Rožínka, která neprověřila celé období hospodaření obviněného a která nemá ani náležitosti předepsané vyhláškou č. 75/1959 Ú. l. Ačkoliv nedostatky revizní zprávy nebyly odstraněny, byl již v přípravném řízení přibrán znalec z oboru potravinářství (odvětví kulinářství, kuchařství) R. Š., který sice vyčíslil výši způsobené škody, avšak s ohledem na řadu závažných procesních vad, kterými dosavadní řízení trpí, je závěr o způsobení škody ve výši 11 092,66 Kčs předčasný. Generální prokurátor ČSR vyslovil také, že předpojatost znalce R. Š. nelze dovodit jen z toho, že se dne 23. 2. 1981 zúčastnil inventury.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. na podkladě stížnosti pro porušení zákona správnost všech výroků napadeného rozhodnutí, jakož i správnost řízení, které mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen.

Orgány činné v trestním řízení se důsledně nezhostily svých povinností uložených jim ustanovením § 2 odst. 5, 6 tr. ř., neujasnily si postup, na který je především třeba zaměřit dokazování, a proto dosavadní řízení neposkytovalo podklad pro objektivní a zákonu odpovídající rozhodnutí. Proto je závěr o zproštění obviněného předčasný. Obviněný ve funkci vedoucího restaurace kulturního domu Uranových dolů, k. p. Dolní Rožínka, měl zejména při příležitosti konference ke Dni horníků v září 1980 určité nesrovnalosti v hospodaření, a proto byla provedena vnitropodniková kontrola cen, která shledala některé finanční rozdíly. Na podkladě tohoto revizního nálezu (nikoliv revizní zprávy) bylo proti obviněnému vzneseno obvinění pro trestný čin poškozování spotřebitele podle § 121 odst. 1 tr. zák. Jak vyplývá z obsahu tohoto revizního nálezu, šlo o jednorázovou kontrolu hospodaření k určitému datu. To však nebránilo vyžádat od poškozené organizace revizní zprávu ve smyslu vyhlášky č. 75/1959 Ú. l., která by prověřila celé hospodaření obviněného na provozovně od 17. 6. 1980 do 23. 2. 1981. Namísto toho vyšetřovatel VB přibral dne 10. 3. 1981 znalce z oboru potravinářství (kulinářství, kuchařství) R. Š.

Činnost znalce je významnou společenskou úlohou, protože může ovlivnit konečné rozhodnutí ve věci. Jako znalec proto může být přibrána pouze osoba nepodjatá. Vyšetřovatel VB však neuvážil, že přibráný znalec se ještě před tímto přibráním dne 23. 2. 1981 zúčastnil na provozovně obviněného inventury a že pro svůj poměr k věci a různé výroky vůči obviněnému, kterého již tehdy považoval za vinného, je podjatý. Podle § 11 odst. 1 zák. č. 36/1967 Sb. znalec nesmí podat posudek, jestliže lze mít pro jeho poměr k věci, k orgánům provádějícím řízení, k účastníkům nebo k jejich zástupcům, pochybnost o jeho nepodjatosti. O podjatosti znalce R. Š. svědčí pak následující zjištění. Provedením inventury dne 23. 2. 1981 byly pověřeny Z. S., samostatná kontrolorka, a ing. V. K., hlavní ekonomka. Spolu s těmito pracovníci zúčastnili se inventury příslušník VB A. P. a R. Š., který uvedl, že se inventury účastní jako znalec. Jak vyplývá ze svědeckých výpovědí těchto pracovníků, byl

to R. Š., který fakticky řídil průběh inventury. Podle výpovědi obviněného prohlížel zásuvky, skříně, díval se pod polštáře válečky a dával pokyny, co je třeba do inventury zahrnout, takže v době inventury byla napjatá atmosféra; kontrolorka Z. S. plakala a ing. V. K. byla rozrušena. Toto tvrzení navazuje na výpověď svědkyně Z. S., která uvedla, že R. Š. v hovoru uváděl, co se stalo v různých organizacích, kolik za to kdo dostal, a proto z jeho řeči byla na tom dost špatně. Svědkyně ing. V. K. potvrdila, že atmosféra při inventuře nebyla dobrá a že R. Š. také naznačil, kolik by za to obviněný mohl dostat let. Druhý den R. Š. dával další pokyny týkající se celkového vyčíslení škody. Předběžným výsledkem inventury byl schodek v částce 3754,19 Kčs, která byla v konečném výsledku upravena na částku 4222,41 Kčs; obviněný tuto částku pak zaplatil.

Podle § 14 odst. 1 vyhlášky č. 155/1971 Sb., vedoucí organizace písemně ustanoví k provádění inventarizace jednu nebo několik inventarizačních komisí, určí jejich členy a jmenuje jejich vedoucí. Podle § 14 odst. 2 cit. vyhlášky inventarizační komise musí být nejméně dvoučlenná. O přítomnosti ještě dalších osob vyhláška nehovoří, takže z toho vyplývá, že inventury se kromě řádných členů inventarizační komise zúčastnily i osoby nepovolané. Pokud znalec R. Š. ve své výpovědi uvedl, že byl přítomen u inventury na žádost Bezpečnosti a že to byla jeho povinnost jako znalce, je třeba zdůraznit, že taková účast mu nepříslušela, neboť v té době nebylo ještě zahájeno trestní stíhání, k věci nebyl proto ani jako znalec přibrán a žádost měl odmítnout. Jestliže se přesto inventury zúčastnil a později jako znalec vypracoval znalecký posudek, jde právě ve vztahu k hospodaření obviněného i jeho osobě o znalce podjatého, a proto nelze k tomuto znaleckému posudku jako k důkazu přihlížet. Na tomto stanovisku nemůže nic změnit ani vyjádření tohoto znalce, že mu nejsou známy žádné skutečnosti, které by zakládaly jeho podjatost. Správně proto již okresní soud ve svém usnesení z 21. 1. 1982 sp. zn. 2 T 450/81 při vrácení věci prokurátorovi k došetření poukázal na podjatost znalce R. Š. Krajský soud v usnesení z 12. 7. 1982 sp. zn. 7 To 248/82, kterým zamítl stížnost okresního prokurátora, důvodně poznamenal, že jmenovaný znalec se zúčastnil úkonů, které mu nepříslušely, neboť mohly vést k ovlivňování jeho příští práce při posuzování dokladů zakládajících trestní stíhání obviněného. Neobstojí proto názor uvedený ve stížnosti pro porušení zákona, že znalec R. Š. nebyl podjatý, neboť jeho účast u inventury byla podložena požadavkem VB.

V další části rozhodnutí Nejvyšší soud ČSR uvedl, jaké úkony směřující k náležitému zjištění skutečného stavu věci je třeba v přípravném řízení provést.